

Սահմանադրու
Յ. Գրուքաւիշու

Կէլիպօլս. 10 Դեկտ. 1895: - 9. Ներկայ Գ. յօդուածոց Թ. պարբերութեան դաւանելով իրականութիւնը անձանցիկ պարտքերն հայրաքանդ կը խնդրենք որ, եթէ կը հասնի, պէտք է բարի արտով հաւատաւ եւ բարի մտքով համոզուել թէ՛ չկայ աշխարհիս վրայ աշխարհի աղբիւրի մատնան մը մարդկային բարոյականի մարքութեան եւ ուղղութեան նպատակով, որչափ ըստ կարելոյն կոկիկ եւ արտաճիկի դաւանանական մը կամ հողաբարձր դաւանութեան մը, թէ եւ լինի այդ դաւան կամ Գաղղիոյ Մոյ քաղաքի հին ու հին-գուցեւէ եպիսկոպոսին, կամ լինի Աշխարհի աղբիւր քաղաքային եւ կամ լինի ու եւ այլ ուրուք. թող ըլլայ այն՝ կցկուտը եւ պարզամտութեամբ կամ լակոնիկ՝ տապանաբար մը նման, կը բաւէ որ դաւանականին ունեւորէ կամ աւանդէ զեղբուն բարեխորտ, եւ դաւանանքին թէ եւ անուրձ հանդիպի կամ զիսկ զգայուն բարեխորտ կամ բարեխորտ, զի չարասրտին եւ ամբարշտին՝ կամ լաւ եւս՝ անհաւատին չեն աղբիւր ոչ հոյակապ շրջաններ կամ զաւարտանքներ եւ ոչ իսկ իրաւասոր Մօսկովները (*). թէ եւ չենք կարծեր թէ դուք այնպիսիներէն էք, որք աւանդին կը խնուն ճարտար թմբկին զեղբ չտուելու համար, եւ որք չեն զգար թէ Սրբոյ Սրբոյն կողմէ տըրուած «հող էր եւ հող պիտի դաւանաս» ի անհղ վիճակ, թէ եւ դաւան ու տրամաբանցիկ յիշատակ, այլ ի ման պահել հարկ անհրաժեշտ է. եւ իրօք Սուրբերը եւ ընդհանուր մարդկութեան ծառայողները մահուան վրայ նայելով ոտքի՝ տակ առին աշխարհիս ամէն բարիքը: Այս բանիս համար բաւի մարդ մը իւր գործերուն վրայ մեռելի դանկ մը դրած էր, որպէս զի միշտ աչքը անոր վրայ ըլլայ: Մէկն ալ իւր մատանին վրայ փորել տուեր էր «մահ է յիշէ»: Եպիսկոպոս մը մեռելի մը դանկին վրայ գրել տուեր էր «Ինչ որ դու ես՝ ես ալ էի»: Ինչ որ ես եմ՝ դու ալ անուշտ պիտի ըլլաս: Այս ուրիշն դաւանականներէն կարեւորութիւնը միշտ մեծ եղած է եւ մեծ պիտի լինի ցաւախտան աշխարհային ունայնութեանց հանդէպ: Զայն կուսակցութեան ալ պաշտեցին. խաչապաշտներն կամ աստուածապաշտներն ալ կը պատուեն: Պատճառական եւ հարկադրական դրութիւն մը, որ մարդկութեան ստեղծման գըրեթէ ժամանակակից սկզբնաւորութիւն մ'ունի, զոր թէ եւ Հոմերոսի պէս կուրացած, այլ իւր դոտերն տուն տալով զիւրեքներէն թեմամբ գրել տուած «Կորուստ դրամա»-ն անուն սքանչելի երկին մէջ երգած է անգղիացի մեծահոգի բանաստեղծ անահական Միլտոն, երբ Աղամ եւ Եւա իրենց հեղահամար զաւակին՝ Աբելին՝ իւր նախնաւորը եղբորմէն՝ Կայէնէն՝ դաւան սպանուող դաւանապէս լալով լայն ու ողբային՝ ի խորոց արտից անդրանիկ դաւանական մը արտաբերելով, եւ անդրանիկ դաւանական մը պատրաստելով առաջին արեւնը գէպ առ Աստուած զողջող զեւկոյ երկրի վրայ: Ուստի, անձանցիկ պարտն, անշուշտ կը սխալիք դուք՝ չտրեւելով դաւանականները, նաեւ դաւանականները: Եւ մեծ տատ այդ դաւանաբար քիչ մ'ալ ընդլայնելով կը յաւելումը թէ՛ բնական է այդ դրութիւն, միանգամայն բանաստեղծական եւ նուիրական:

10. Բնական է, զի ամէն ստեղծուած, մինչեւ լակ տին եւ գիշեր զոր իրենց դաւանականներն ունին վերջապետով եւ աղմուկով, եւ իրենց միջնորդութիւնը արդարաւոր: Բանաստեղծական է, եւ զայս կը հասն:

(*) Քրիստոս 379 տարի յառաջ, Աղիւսի մօտ (այժմ Պատրիարքարան) թաղուհին Արտեմիս իւր Մատուցէն անուն ամուսնոյն՝ այժմ Մէթիէն, այլ հին անունը Կարիս կոչուած երկրի արքային համար՝ կանգնեց հոյակապ շիրիմ մը, որ ունի 137 մեղր շրջապատ՝ 47 մեղր բարձրութեամբ, եւ որ կանգնելու աշխարհի 7 ճաշակեաց միջոց տեղ: Յայնմեկ «Մատուցէն» կամ «Մօսկովն» անուանեցաւ ամէն դաւանաբանական իրաւասոր յիշակերտ:

տառն յաւարակաւորութեան մեծութիւնը ունեցած սպանելի հոգեւորական, արտաբերեաց բարեկամը, որտառուց լայն եւ արտաճիկ արտաւորք, ծաղիկաւորեց կամ ծաղիկաւորեց եւս. (այս վերջին երկուքն անգլ «փոխան ծաղիկաւոր» կամ «ծաղիկաւոր») անունով հիւանդանոցի ունեւոր շնորհուելով բարեգործական մեծ ծառայութիւն մը կատարուելով միջէ դաւանականներն արդեւէք չէ: Այդ բանաստեղծական արարողութիւնը կը գործադրուին շատ հին ատեններն ալ. արդէն ինչ նաեւ քոք անցելոյն ծոցը մանուսնը բազմապարզ եւ բարձր բանաստեղծին՝ Հոմերոսի՝ երկու մեծագործ դիւցազներգութեանց՝ «Իլիական» եւ «Ոդիսական» մէջ քերթողական հրաշալի մատենաներ՝ զորս լուսաւորեալ ազգայ մէջ չարգող չէք որ չէք ուրեք. հետեւաբար հակառակորդ կարժանանց Հոմերոսն ճիշդապէս, որ բարձրագոյն եւ խնդալից ծիծաղ մ'է՛նոյն ինքն Հոմերոսն նկարագրուած զիւրեքական ծիծաղներու ամբիւն:

11. Իսկ դաւանականին նուիրական եղանակն կը կատարուի Ս. Եկեղեցեաց նուիրականութեան ասհման եւ արարողութեամբ, նմանցիկ մը իւր հոյին աւանդած վայրէն սկսող մինչեւ իւր հանգստավայր դադարեալ մ'է՛ն, ոչ կրնայ մեղ ցոյց տալ կամ մեր կողմէ մահուան հաւատարմութեան մեծութիւնը: Գործնական կայն թէ՛ բնական թեմաբարութեամբ եւ թէ՛ կրօնական պարտաւորութեամբ՝ եկեղեցական աստեղծութիւնն ընդունած է միշտ ներկայացուցիչ եւ յարգելի յանուն կամ յանձին մեր Պաշտօն. ուստի ամէն կիւրակէ քրիստոնեայ ժողովուրդը կը ներկայացուի, նորին օրինակելի գործերով հանդերձ, մահն ու թաղումն եւ յարկութիւնը եւ այլն, ըստ իւր «Կերք եւ արքե» հրամանին, եւ առաքելական պատուէրին թէ՛ «Աւելիք եւ ընդլայն» զմահ Տեառն պատմելով: Դարձեալ «Ըլ ընդ լայն» ըստիկ ետք, մեր ուսուցիչական համար «Խնդալ ընդ խնդալ» խօսքերն ալ ի մէջ բերեւ չէր մոռցուած: Պարծեւ

Պարկազ (Պարկազ) 27 Դեկտ. 1895: - Այս գիշեր ժամը 6 1/2-ին հրդեհ մը ծագեցաւ քաղաքի շուկային մէջ, Սասնիկ հով մը կար, եւ կը կարծուէր թէ ամբողջ քաղաքն հրդեհի պիտի ըլլայ: Բայց՝ ջրհանկիր Հայ երկտաւոր-դայ անձնուէր իր թափանցութեան շնորհիւ՝ լալիկովը բոցին առաջն առնուեցաւ, Միայն 7 խանութ եւ 2 տուն այրեցան, եւ փոքրիկ աղջիկ մ'ալ բոցակէջ եղաւ մեռաւ: Վնասողներն՝ հարուստ վաճառական եւ, Հրդեհը չորս ժամ տևեց, եւ մինչև առաւօտ հարկու ածողովին մարեցաւ:

ԱՅԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս տարի ալ, ըստ սովորութեան, Ամանորի եւ Ծննդեան տօնի շնորհաւորական արարողութիւնը կատարուեցան Պատրիարքարանի մէջ. Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն արժանաւայել մեծաբանօք ընդունեց այցելուներն. եկեղեցական ու աշխարհական դասերէ պաշտօնաւոր ու անպաշտօն աղբայինք, յորս են երամեան Վսեմ. Արքայապետ փաշա, Նուրեան Վսեմ. Գլխաւոր Եփէնտի, Տիկայեր Զարեհ Եփէնտի, յունաց հաւանական Հայոց եւ Պաղարաց իւրաքանչիւր եւ դեպքաւորաց թարգմանք: Այլեւս զրկած էին արտաքին գործոց նախարարն, պետական խորհրդոյ նախագահն եւ հրէից իւրաքանչիւրն:

Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն՝

տեղեկան տկարութեան պատճառով Պատարագ Հիւանդանոց Երեւան տօնի օրն, եւ փոխանորդն Գեր. Տ. Գարրիէլ վարդապետ պատարագեց:

Կ. Պօլիս Կէտիկ փաշայ թաղին մէջ յատկապէս կարգեալ յանձնախումբ մը՝ մէկ շաբաթու մէջ 140 լիւր հաւաքեց եւ կարօտեց համար, եւ տասնամեայ աղքատիկ տղայ մ'ալ իւր ունեցած դանձն (5 փարա) տուեր է, «Մայրիկ, ես 5 փարանց մ'ունիմ, ան պիտի տամ աղքատներուն» ըսելով:

Երուսաղիմայ պատրիարքական փոխանորդի օգնական Արթ. Տ. Գերգ վարդապետ Երեւան, յանձնարարութեամբ Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր, Ծննդեան տօնի օրը Պատարագ մատուց իւսկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցոյ մէջ:

Իշմիածնէ օրհնութեան կոնգրակաւ աւագ քահանայութեան աստիճան արուեր է Օտէսայի Արթ. Տ. Գրիգոր քահանայի Խօրատանձեանց, իւր օգտակար ծառայութեանց համար, կը շնորհաւորեմ հաճութեամբ, որովհետեւ գիտեմք թէ՛ Տ. Գրիգոր իւր Կոչման, ուստի ու պարտաւորութեանց հաւատարմութեամբ եւ կեղեցեալ կան մ'է, որպիսիք սովորաւորութեան դժբաղդարք:

Հաշակաւոր պատկերահան Պ. Գովհաննէս Այվազովսկի Արարչագործութեան մեծագիւր պատկերն, եւ Մոսկուայի աղբայիններէն Պ. Արշակ Հեղուրեան 10 սքանչելի դիւր նուիրեր են նորակաւոյց թանգարանի Իշմիածնի:

Ս. Հայրապետն Իշմիածնէ Տփղիս իջեր, եւ տեղւոյն մայր եկեղեցոյ մէջ հանդիսաւոր Պատարագ մատուցեց է:

Երզրումէ Մանթիկէ Լուրդին ծանուցեց են թէ՛ Երզրումի Առաջնորդ Շիշմանեան Տ. Դանդա Սրբազան ի Տրապիզոն ուղևորեցաւ Դեկտ. 18-ին:

Հանգուցեալ Մողպուլեան Համբարձում Եփէնտի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղիկաւոր Հիւանդանոցի մէկ մէկ լիւր նուիրեր են Տէրունեան Կարապետ, Երեւանեան Պօղոս, Արքայեան Մանուկ, Թահմաշ-Սարգս Աղաթեան, Համաձեւեան Սաստուր, եւ Կիւմիսլիքեան Գրիգոր Եփէնտի: Հանգուցեալն արդէն իւր օրհասական վիճակին մէջ խնդրած էր որ իւր դաժապին համար ծաղիկաւոր չընդունուի:

Խաչատուր Աղաթեանի ընկերութիւնն՝ Ծննդեան տօնի առթիւ, հայ մի քանիսն ու ասիական թաղիկ կարօտեց:

Ֆիլիպէ Գերգ Եփէնտի Աստուծոն 6 լիւր գրկեր է Եփրոնէ, տեղւոյն Ս. Կարապետ թաղի 12 աշակերտահայ զգեստի համար:

Բուրքական Հայոց աղքատեան Պօղոսեան Եփէնտի եւ Միսթր Բիթ՝ Պայալ Հաւաքի գործակալարքն հետ Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր այցելեցին Ծննդեան տօնի առթիւ:

Բնիկ Ալիյի Իգնատիոս Փառապետն, որպէս Պատրիարքարան ծանօթութիւն ուղած էր հրապարակաւ, 12-13 տարիէ հետեւ Կիւմիսլիքէն մէջ գերեւոր:

Կուլիսն կրնէ եղեր, եւ անցեալ Նոյեմբերի մէջ հիւանդանոցի մեռեր եւ թաղման ծախք տեղւոյն աղբայնոց կողմանէ արուեր է:

Թէրիստայի պատրիարքարական փոխանորդ Արթ. Տ. Բարթոլոմէոս վարդապետ Պաղճեան, որոյ ի շրջապայութիւն երեւն եւ կէլիպօլս պայքերն ծանուցած եմք, - Ծննդեան տօնի օրերն Կէլիպօլսի մէջ անցուցեր է:

Ֆիլիպէի աղբայիններէն երբար Ալիսան՝ 50 ոսկի նուիրեցին հիւանդանոցի, Բերուդ Ալիսանի մահուան տարեգարծին առթիւ:

Լրագիրս անցեալ շաբաթ օր չհրատարակուեցաւ՝ Ծննդեան տօնի պատճառաւ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզի Օմանեան դեպտան Միւնիք պէյ՝ Գաղղիոյ նախագահին արուած խնձորին ներկայ գտնուել, եւ նորս հետ երկտր տեսակցել է:

Գերմանիոյ դրամատանց ամանց կողմանէ օմանեան կառավարութեան առաջարկեալ փոխառութեան պայմանաց արդման համար՝ մայրաքաղաքս եկող կոմս Պրիստա՝ Բարձր. մեծ Եպարքոսին հետ տեսակցելէ ետքը Պէրլին ուղևորեցաւ. Կրուսի թէ Բէշլայէ ալ մէկը կուգայ փոխառութեան մը խնդրոյ վրայ բանակցելու համար:

Սատտեթ անուն թուրք լըրագիրն իւր գրասենեկի պաշտօնեաներէն 650 զրջ հանդանակելով Անատոլիոյ նահանգաց մէջ փնտրեց ի նպատակ յանձնաժողովին զրկեր է, որ ինչպէս ծանուցած եմք, Օգոստ. Սուլթանին նախագահութեամբ կազմեալ է, եւ Թաթիսանէի մէջ կրնէ նիստերն:

Տէֆիլ Երևանէի համարակալ Եփէնտի Եփէնտի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեալ է՝ նահանգաց չլծարեալ տըրոյց գտնման համար:

Օգոստ. Սուլթանն՝ Ծննդեան տօնի առթիւ, 75000 զրջ նուիրեց յունաց Պատրիարքարանի, եւ 40000 զրջ մեր Պատրիարքարանի:

Անատոլիոյ կարօտեց համար Աղաթեանի մէջ հանգանակութիւն սկսուած է, եւ ցարդ 519 լիւր հաւաքուած է:

Գահրէէ գրուած է թէ՛ Եգիպտոսի նախօրը նախարարապետ Նուպար փաշա առաջիկայ Ապրիլ ամսոյ մէջ յերապա պիտի երթայ:

Շիրքէթի Խայրէյի անօրէն հիւսէյին Խարի Եփէնտի որ երկու տարիէ հետեւ հիւանդ էր, մեռաւ:

Նիսիստի Բէթիի վերջին Դեկտ. ամսոյ հասցիքն 156 հաւաք լիւր եղեր է, մինչեւ 1895 ի Դեկտեմբերի հասցիքն 188 հաւաք լիւր եղած է:

Մանթիկէ Լուրդին ծանուցած է թէ՛ փոխառութեան համար Բէթիի վարչութեան եւ կառավարութեան մէջ բացուած բանակցութիւնն դարձեալ ընդհատուած է:

Երզրումի ուսուցիչական հիւպատոս Խնձորներ տըրուեր են ի պատիւ Անատոլիոյ նահանգաց քննիչ Շարիր փաշայի, եւ ներկայ գտնուել են փաշային պարագայը ալ:

Պետրոպոլիէ վերադարձան հեծեալօրաց սպաներէն Մէհմէտ Սաադ. եւ Մէհմէտ Ֆէյի, Եփէնտիներն ու Սրագի պէյ, որ դաւանած էին ուսանիլ ուստական Գաղղիոյ դրաց մարդանայ եղանակն, ի վերադարձի Համիդիէ հեծեալօրաց զնդից մէջ պաշտօն վարելու համար:

Պիթիլիոյ նահանգին մէջ ժողովեալ տեղական Բէտիի զօրաց թիւն՝ մինչև 400 զեղջիլ հրամայուեր է:

Երզրումի մէջ 36 անգամ ներով յանձնաժողով մը կազմուեր է՝ նահանգին մէջ փոխադրութիւնները դիւրացունելու, հանքերէ օգտուելու, գործարաններ հաստատելու եւ արհեստները զարգացունելու միջոցներ խորհելու համար: Այս յանձնաժողովոյ նախագահն է՝ Անատոլիոյ նահանգաց քննիչ Շարիր փաշայի հետ գտնուող Համիդ պէյ: Անգամաց 29 ը՝ մահմեական, 9 ը՝ հայ եւ 2 ը՝ յոյն են: Հայ անգամը են Գրիգոր Եփէնտի Շապանեան, Կարապետ Եփէնտի, Հանէսեան Վարդան աղա, Տ. Աղաթեան Կարապետ Եփէնտի, Փատրիարքեան Սեդրակ Եփէնտի, Համաձեւեան Յակոբ Եփէնտի, Ժան Սրագեան Եփէնտի, Սրագեան Կարապետ Եփէնտի, Աղաթեան Յովհաննէս Եփէնտի:

Երզրում գացեր է գերմանական լրագրաց լիւրակցիներէն գնդապետ Պ. Տոման:

Իզմիրի երեւելի, Կուսակալ Բեաւիլ փաշայի թերադրութեամբ, 802 զոյգ գուլպայ եւ կօշիկ նուիրեր են Եփէնտիքի զօրաց զնդին, եւ հանդերձեղէն կը զրկեն Այսրին նահանգէ Մարտը գտնուող զօրաց համար:

Ատանայի Նայիպ Նուրի Եփէնտի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը՝ 2620 վերադրու եւ 3000 զոյգ գուլպայ հաւաքեց եւ նահանգին մէջ հաւաքեալ Բէտիի զօրաց համար:

Խարբերդի գաւառական լըրագիրն գրած է թէ՛ տեղւոյն փաստաբաններէն Թօթիպեան Բարսեղ Եփէնտի տանը ունեւոր մէջ ինքիւնքն կախած սպանած գտնուել է:

Մայրաքաղաքիս գաղղիական դեպտանտան Թօթի շոգեանուն գնաց, եւ անոր տեղ կուգայ Լա Ֆիշ անուն փոքրիկ շոգեանուն:

Իզմիրի առջև խառնակ Տիմիթի Տօնագայ անուն ուստական զրահաւորն անցեալ հիւղչարթի մեկնեցաւ. Ծովակալ Գալիլայի յատուկ Բիւկեր անուն մարտանուն ալ անցեալ ուրաթ կամ կիւրակէ մեկնած ըլլալու է:

Սէլանիկի առջև գտնուող անգղիական մարտանաւուց 12 ը՝ Մալթա, եւ Էր Իսթանբուլ գացած են արդէն Դեկտ. 30-31-ին, ինչպէս Սէլանիկի Կուսակալութեան հեռագրուած եւ ի պաշտօնէ ծանուցուած է թուրք լըրագրաց միջոցաւ:

Սէլանիկի առջև խառնակաւ աստրական մարտանաւը ալ մեկնեցան դալին ի Շիրս:

Պատմական, Ասիական, Պատմական, Ռիփայի կառավարիչ կարգեցաւ Տէաթ փաշա, որ երբեքն հա

միտադարձի կառավարիչ էր։ Մարտինի կառավարչութիւնը Տէր-սիմի կառավարիչ Շիրքի փաշա-յի - Գեղեցիկի կառավարչու-թիւնը՝ Տիմանիկի նստաւոր կա-ռավարիչ Սայիտ փաշայի - Տէրսի-մի կառավարչութիւնը՝ Բէքալե-լայի կառավարիչ Նիւզէթ փէյի - Առանայի նահանգի Մէքուզ-ճը կարգեցաւ։ Վաստակաւի նա-հանգի Թաշ-Բէքորի գաւառակի գաւառագետ Ռիֆաթ փէյ, - Առ-աւային աստիճանի Մէքուզէյի պատ-ուանչան՝ Րուստուզի Պուլաւար մետրապոլիտ Մ. Կրիկորիսի - Պէրաթի կառավարիչ կարգեցաւ։ Թէքթի կառավարիչ Ահմէտ Շէյ-դի էֆէնտի - Թէքթի կառա-վարիչ անուանեցաւ Սապիթ փա-շա, որ Մալաթիոյ կառավարիչ էր։ Առաւային աստիճանի Օսմա-նիէ պատուանչան՝ մայրաքաղա-քիս իտալական դեսպան Պ. Բան-ցայի, և առաւային աստիճանի Շէ-ֆաղաթ՝ նորա ամուսին տիկնոջ, և նոյն պատուանչանի երկրորդ աստիճանը՝ գեսալանտան առա-ջին թարգմանին ամուսին տիկ-նոջ։ Վաստակաւի նահանգի Կէօնէք գաւառակի գաւառագե-տ Սիւրիանի նախկին գա-մաղամ Հասան Ֆիքրի էֆէնտի - Եանեայի նահանգի կուսակալի օգնական կարգեցաւ Խրիսթիոս էֆէնտի։ Մանասթըրի նահան-գի կուսակալի օգնական անուա-նեցաւ Սիւրիանի փէյ, - Իմ-թիլյազ ականակուռ պատուանչան՝ Բարձր. մեծ Եպարքոս Խալիլ Րի-ֆաթ փաշայի - Սըլեյման նա-հանգի Չիլէ գաւառակի գաւառագե-տ Սիւրիանի Մէքուզէյի Սապիթ փէ-յի։

Գ Ր Ա Մ Ս Կ Ա Ն	
Կ. Պոլիս 12 Յունուար 1896	
Օսմանեան Բանսթրա	23-42
Րուսիայի Երկաթուղի. Յարադ 108-	
Թրակուէյ	1. 0. 480
Օսմանեան լիւրան 100 դրուէն	
Մէքուզէյ	108-26
Մէքուզէյ	98-
Հիւսիսային	102-20
Վեցնոյ	103-
Րուսիայի թղթագրամ	8-53
Թաւիլի	18-
Ռուսիոյ Ռու	90-50
Կապիտալի լիւր	87-15
Անգլիական »	109-38
Կրիկորի	51-6

Ա Ր Տ Ա Ք Ի Ն Լ Ո Ւ Ի Ե Ր

== Գերմանիոյ կայսրն՝ Բարձր-աստիճան պալատականի մը հետ իւր մեծագիւր պատկերն զրկեր է մամուն՝ Անգլիոյ թագուհւոյն, ինքնագիր նամակաւ մը՝ յորում միանգամայն դրուած է եղեր թէ յառաջիկայ գարնան դարձեալ պիտի այցելէ յԱնգլիոյ։

== Թոմսիօթի անուն անձն՝ որ երբեմն ի վատիկան երևումը զերտուեսուչ եղած է, 60000 անգլիական լիւր կտակեր է Պա-պին համար։

== Միւնխեն Լուր կար թէ՛ Հա-պէշայ Մէքուզէյի թագաւորն, բա-նակին մէջ տիրող դժուարութեանց և միանգամայն հրամանատարաց ունեց հետ դժուարութեան պատ-ճառաւ ստիպուել է հաշտու-թեան բանակցութիւն առաջար-կել իտալացւոյ, - Փարիզէ հե-ռուարի միւս թէ՛ Մէքուզէյի ար-քայն յաջողութեւն գրաւել իտա-լացւոյ պաշտպանած Մագալէ

երբեք, և այն եղաւ իտալաց-ւոյ երկրորդ պարտութիւնն։ Սա-կայն ի վերջոյ Հաստատուեցաւ այս լուրն։

== Մոսկուայի մէջ պատրաս-տութիւնը սկսած են՝ Ձարին ու ու Ձարուհւոյն թագաւորութեան հանդիսին համար, որ պիտի կա-տարուի առաջիկայ Մայիս ամսոյ մէջ։ Իւրեւ հետաքրքրական ինչ-այո՞մէն կը հրատարակուի թէ՛ հանդիսին օրը Ձարուհւոյն հաղ-նելը չըջաղուան՝ որ քանի մը ամսէ հետէ կը պատրաստուի նո-րագոյն ձեւով և մարդարիտե-րով ու ոսկեթելերով, 40000 անգլիական լիւր պիտի արժէ։

== Անգլիոյ կառավարութիւնն վերջին օրերս մեծ վայթ կը տանի՝ նոր զբաղաւորաց կառուցման, և նաւատորմին սպառազինման հա-մար։

== Ռուսիոյ կայսրն 1000 Ֆը-րանց նուիրեր է՝ Վոլգայի Պոլէս-անուն ծովեզրեայ զիւղաքաղաքի բացերն ընկնող Ժէնէրալ Նոյ գաղղիական շողեւանուն ծովա-մայն նաւաղիք ընտանեաց համար։

== Շուէտ-Նորվեկիոյ թագա-ւորն՝ երեսօթականական ժողովը բացման առթիւ յայտարարե-ր է թէ՛ ի հարկի պատերազմի, եթէ երկրին չեզոքութիւնն պահպա-նելու համար արտաքին կարգի ծախսը պէտք ըլլայ, կառավա-րութեան անուր կենտրոն մէջ գըտ-նորած դրամն բաւական է, և ներկայ տարւոյս մէջ 15 միլիոն ֆրանք ծախք պիտի ըլլայ ամրո-թեանց ու նաւուց համար։

== Ռուսիոյ կառավարութիւնն օրոշեր է՝ որ Լեհաստանի հռոմէա-կան վարժարանաց մէջ ռուս լեզ-ուաւ ըլլան դաստիարակուիւնք, և կարեւորութիւն չէ տրուել այս ո-րոշման դէմ կղերին յարուցած առարկութեանց ու գանգատա-նաց։

== Գերմանիոյ մէջ անցեալ չա-րաթ օր շքեղ հանդէսներ կա-տարուեցան զերմանական կայս-րութեան հաստատութեան 25-դ տարեդարձին առթիւ, ի Պէրլին կայսերական պալատան մէջ ըն-դունելութիւն եղաւ, կոչուեց տրուեցաւ, կայսրն ատենախօսեց, և բաժակներ քամուեցան։ Այս առթիւ, Կիլոմ անուն նոր պատ-ուանչան մը հաստատուեցաւ, և իսում մը անձանց տրուեցաւ, յորս է Պիլմարդ Իշլանտ ալ, Մայրա-քաղաքիս և այլ երկրաց զերմա-նական դեսպանատանց մէջ ալ հանդէսներ կատարուեցան, և պալատանց ու պետական պաշտո-նատանց կողմանէ շնորհաւորական այցելութիւնք տեղի ունեցան։

== Ի Պէրլին կայսերական պա-լատան թանգարանին մէջ հրդեհ պատահեց, և թէպէտ քիչ ժա-մանակի մէջ առաջն առնուել, բայց մեծ վնաս եղեր է։

== Եկատրինուպոլի (Ռու-սիա) թատրոնին մէջ հրդեհ պա-տահեց, և ամբողջ թատրոնն ու 21 հոգի (մեծ մասն տղայ) հրոյ ճարակ եղեր են։

ԿԱՌԻ ԱՏԱՄՆ
Կ Ա Մ
ՓԵՍԻՆ ՆՈՒԲԵՐԸ
Ա.
== Ատկիլ ուր պիտի երթամք, հարցուցի Պ. Պընուայի, որ յան-

կարծ մեծ պորտապն թողով, նորմանական ցամաքին մէջ դա-ւարագեղ ճանաչան մատ։

== Քաւեք միշտ, և պիտի տեսնէք, պատասխանեց, ձեռքի խորադանուն աւելի գրգռելով իւր կայտառ գործ ձեռքը։

Ես զՊ. Պընուայն հաղիւ քանի մ'օրէ ի վեր կը ճանաչէի. իրարու հանդիպած էինք Հալլի մէջ բա-րեկամաց տունը։ Առաջին տե-սակցութեանս ատեն ինձ հաճոյ երեւցաւ իւր անհնգ և կատար-եալ կեդտական զուարթութեամբ, Հաւանականաբար՝ իւր գրաւիչ ընտելեան վրայ գրեթէ նման-րինակ աղբեղութիւն ըրած էի։ Վասն զի հետեւեալ օրն, տակա-ւին լաւ մը գիրար չճանաչած, սերա բարեկամներ եղեր էինք։

Արդ, այն առաւօտ երբ ե-կաւ զիս արթնցոյց, ըսելով թէ զձեզ գիւղ պիտի տանիմ, կոյր վտահոթութեամբ իւր գաւառա-կան թեթեւ կառքին մէջ ըսովիք տեղադրուեցայ, և առանց բա-ցատրութիւն խնդրելու, ուրա-խութեամբ կրկնեցի. «Ուրեմն եր-թանք»։ Համակրանք, թէ՛ կան-խաղաղացումս. - Ես սա համոզու-մն ունէի թէ օրը լաւ պիտի անց-նի. ուստի եթէ զիս դժուար ալ տանելու լինէր, սիրելի անձնու-թիւն պիտի հետեւէի, ճանապարհն արքայութեան ճանապարհ կը թուէր։ Ես անգ. բերաւոր վայրի ծա-ղիկներ կը փայլէին. ամենամեծ ծառեր ճանրուել վերայ իրարու հետ կը միաւորուէին, որպէս թէ դաւարեալ կամար մը պիտի յորի-նէին։ Առաւօտ էր. դարնա՛ն ա-ռաւօտ, Ապրիլի առաւօտ մը։ Մայրաքաղաք մէջ սպիտակ դժ-նիկ ծագած է, և թուրքեր կերգէ. ասուք և անասուք, մի-ջառք և թեւառք դուրսն են ար-դէն, ամենքն կաշխատին. Շիկա-գոյն մեծ եղինք նախաճաշը կա-ւարտեն, և առաւօտը ծամելի-քէն առկալեալ, ճանրուել եղրը կանգ կառնուել կարծես, մեր անցքը տեսնելու համար. քիչ մը հեռուն, գորշագոյն, գիւղիկ բա-րի կովեր՝ հլութեամբ իրենց ըս-տինքն կուտան խոտերու մէջ կծկուած կիծող գեղջիկուհւոյն։ Աւելի հեռուն, ոչխար՝ իրենց ճնրադրեալ գաւառակներու վերեւ կեցած են. մինչդեռ խոյերն ու խաչներ ի չըջալայս խառնացի կը ճարակին. բայց միայն ընտանի կենդանիներն չեն որ կը զուար-թացնեն սոյն երկրանկարն. չէք տեսներ երկվարաց և հաւեղի-նաց ծաղկաստանաց շուրջը ման գալն։ Անգ. իշուռ աղվապոյղ թափվին, որ կռնկին վրայ կը դրնի. ամէն ուրեք արագալի կատակախոյներն իւր մեծաւոր կանանցին մէջ. և չէք լսել անթաւաններու մէջ արեւակեղ վտակին մէջ տղմերուն վրայ թա-ւաղլոր բաղբուռ ձագուց միա-ձայն նուագներն. Կառքը կը սը-լանար միշտ՝ ողջուրեւելով ճան-րուն վրայ ամէն շինականներէ, որը կը հանդիպէին մանաղ ի յուս. նաեւ ամէն գեղջիկուհւոյն, որը ուսելի կամ նուազ նաղան-քով զարդարուած, շատախօսե-լով կը շատապէն գէտի Հալլի շու-կայն. տանք հետի, ոմանք սոյ-լերու մէջ, ձիերու կամ էջերու վրայ նստած։ Սըրանչիլէ էր։ Ա-

մէն ուրեք ցնծութիւն էր և ու-րախութիւն. ամէն ինչ երգ էր։

«Եկա՛նք» պառաց յան-կարծ Պ. Պընուա, կեցնելով կառ-քը նորմանական զմայելի այ-գեստանի հովանոցի մ'առաջ. դը-րեթէ գեղեակ մը, որ նկարչա-կան տեսարանի հանդուհալով քարածայուի մը գաղաթը կը բարձրանար, և որոյ պատուհան-ներէն պիտի տեսնուէր ամենաշը-քեղ տեսարան մը, որոյ նմանը կարելի չէ երեւակայել. կէս մը գաշալին վերայ և կէս մը ծովուն։

— Բայց ո՞րու տունն եկանք, ըսի, ես ալ վար իջնելով։

— Իմ լաւ բարեկամներէս մի-ոյն, Պլանչէի տունը. ներս մտէք աներկիւղ։

Հաղիւ պարտիզին մէջ քանի մը քայլ առեր էինք, ահա սոյն բնակութեան երջանիկ կառա-ծատէրը վաղեց ընդառաջ. Այս ալ նոյնպէս այն բարի և անկեղծ գիւմաղ ծովիւնն ունէր, որ ա-ռաւային տեսնուելուն կը սիրուի իւր արտայայտութիւնը հիւրասեր և զուարթարար էր. նորման-տիոյ շինական աղատականի ճըշ-մարտ տիպար մը. - Իսկ պարսն փեսայն ո՞ր է, հարցուց նախ և առաջ ցնծալին շտապաւ։

— Նա քիչ մը ուշ պիտի գայ, այս առաւօտ տոնահանդիսին հա-մար, քանի մը վերջին գնումներ ունի, պատասխանեց Պ. Պընուա, և յանկարծ խօսքը փոխելով, զիս Պլանչէի ներկայացոյց, և այս ծա-նոթացումէն զինի հարցուց նմա, «Ե՛րբ երբեք, աղջիկդ ո՞ր է։

— Ձեք տեսներ, բացագան-չեց, ահա ասիկ։

Բնականաբար տչերնիս անոր հետեւեցաւ. այն ատեն նշմարեցի հրեշտակատիւ երեսուն, որոյ նմանը նոյն իսկ երազիս մէջ չըր-նար հանդիպիլ. Հաղիւ տանե-ւ լոթնամեայ դեռատի աղջիկ մը, խորտիչաճեր, վարդագոյն, մա-տաղահաս. անգլիական զարդա-նկար մը, հրեշտակային արարած մը. ի մի բան՝ մի յաւերժաճարս, եւ ո՛չ մի զարդ չէր կրել իւր վե-րայ. Հաղիւ չըջալայտած էր մար-մինը՝ հնգական պարզ և նուրբ հագուստով. կաշեղուրի գարշա-պարով չըղականներ (բանթուֆ) գրեթէ նորա վարդագոյն և մերկ փոքրիկ ոտները բաց կը ցուցնէին. չըջալ ուսոյն վերայ կոտանուին առատաշաւայ գանդուր մաղերն. Առաջին անգամ որ զմեզ նշմա-րեց՝ յանկարծակիի եկաւ, և քիչ մնաց՝ գրկը բռնած հոտահե-ծ աղիկները վար պիտի ձգէր, այն ծաղիկներն զորս արթննալէն ի վեր քաղեր էր։

— Թշուա՛ւ դուստ, պառաց բարի մարդուին Պլանչէ, ի՞նչպէս ալ կը համոթակիս այդ կերպ ե-րկիլ. այս օրուան պէս օր մը, օր ամուսնութեանը ընդ...

— Ներեցէք հայր, ընդմիջեց օրորոշն գողաճար, այժմ իսկ շուտով սպիտակ չըջալգեստ կը հագնեմ և կը վերադառնամ։

Եւ իւր ետէն բուրման շալի մը թողնելով, հեռացաւ. Այն ատեն բարի Պլանչէ ուղեց չըմեղել իւր դուստրն։

— Լսէ՛, ճայնեց Պընուա, մեր շնորհակալութիւն կը պարտիմք նմա, ընդհակառակն առանց ար-գելադրելի մեղ երեւելուն համար,

Ես իմ՝ մասիս կըսեմ թէ, զիս քան տարի երկաթաքաղցուց փերսին. Այս գեղեցիկ առաւ-համօրէն զուարթութեանց կեն-դանի բովանդակութիւնն է. Ապ-րիլի ճշմարտ առաւօտն է աղ-ջիկդ։

Բարեկամ հայրն հպարտ քըմ-ծիծաղով միայն պատասխանեց, յետոյ Մատերայի զինի և ծխա-խոտ հրամցնելու պատրուակաւ զմեզ տուն առաջնորդեց։

— Այսպէս ուրեմն, ըսի Պը-նուային, որ քույս կը քայլէր, հարսնեմք եմք։

— Այո, և հարսանիքն ալ յոյժ ցնծալից պիտի լինի։

— Կարծեմ՝ սոյն պաշտելի աղ-ջիկն է ամուսնացողն։

— Նոյն ինքն։

— Որո՞ւ հետ։

— Նորը պիտի տեսնէք։

— Լաւ. բայց շատ դժուար պիտի դայ, եթէ... որովհետեւ մեծանձն ամուսին մը պէտք է, որ այսպիսի դանձի մ'արժանա-նայ։

— Արժանի է, հանգիստ ե-ղէք։

— Ուրեմն սիրային ամուսնու-թիւն մ'է։

— Ասիկ աւելի ճշմարտ սի-րային ամուսնութիւն մը չէ ե-ղած։

— Ո՛հ, լաւ... Բայց ո՞րչալ ատեն կայ որ զիւրար կը սիրեն։

— Յոյժ երկար, առնուաղն 15 տարի։

— Տասն և հինգ տարի... Բայց...

— Միթէ չէք հաւատար տղա-յոց սիրոյն։

— Կարգացած եմ Պոլոս և Վերդինէն, բայց...

— Կուզէք որ ատոր մէկ մոռ-ցուած գլուխը պատմեմ ձեզ, որ միւսները պիտի գերազանցէ, բայց մինչև որ ճաշի ատենը դայ...

— Մտիկ կընեմ։

Պլանչէ մեր քույրն մեկնեցաւ. դաւաթ մը Մատերայի գինի խը-մեցինք. Պընուա սկսաւ։

Բ.

«Որպէս զիս կը տեսնէք, սի-րելի պարո՛ն, աղայ մ'ունիմ, որոյ երկար բարակ գովեստն ընեն՝ հայրութիւնս չարաչար գործածել պիտի լինի. այլ գոհ եղիք միայն գլխաւոր թէ, մանկութեանս ա-տենը քանչեղի գեղեցկութեամբ մանչ մ'եղաւ. Այն ժամանակները տակաւին հարուստ չէի. սակայն չարաչար կաշխատել ըլլալ. Հալլի առեւտրական թաղը կը ընալէի, և սիրուն ձագուկս շատ բարեկամներ ունէր, այլ մանա-ւանդ բարեկամուհի մը. վաղեմի բարեկամաց միոյն աղջիկն էր այն, որոյ դրացի էինք. Մեր դա-ւակներն միատեղ մեծցան. երբ վաղանթին ոտք ելաւ, արդէն ժիւլ՝ իւր սրունքներուն վերայ ամրապնդեց կայտառ մը եղած էր. և ինքն նեցուկ եղած էր իւր դը-րացուհւոյն, որուն առաջնորդեց և պաշտպանեց. Առաջին յուզ-մանք, առաջին խաղ, առաջին արատաւը, առաջին ժպիտը, տ-մէն բան մէկնեին հասարակաց եղաւ։ Անգաղար մէկտեղ էին. Լուսեցան վաղանթին ցնծալին ճիւղերը, անմիջապէս նորա փոքր ընկերին ուրախ զուարթ պատաս-խանները պիտի լուսէին. Բիւլ մը

